

Cisza przed burzą to moment szczególny. Nie chodzi tu wyłącznie o brak dźwięków, ale o specyficzny stan oczekiwania na nieuniknione. Powietrze praktycznie się nie porusza, natura zastyga w bezruchu. Wszyscy wiedzą, że za chwilę nadejdzie nawałnica, ale jednocześnie łudzą się, „że może przejdzie obok”. Im bliżej kulminacji, tym częściej pojawiają się pierwsze podmuchy wiatru, a ludzie coraz bardziej gorączkowo szykują się na to co nieuniknione, wiedząc jednocześnie, że najprawdopodobniej nie uda się im być w pełni gotowymi na to, co nadejdzie. A zaczyna się zwykle od nagłego gromu...

Takie też były dwa ostatnie miesiące 1939 r. 23 czerwca uczniowie rozpoczęli wakacje. Część Polaków wyjechała, na, jak to wówczas nazywano „letniska”, część wciąż pracowała pocieszając się myślą o nadchodzącym urlopie. Dla większości mieszkańców II RP niewiele się zmieniło: ten sam cykl dnia, ewentualnie nowe zadania związane z nadchodzącymi żniwami, te same święta, obchodzone rok rocznie w letnich miesiącach. Coś jednak było inaczej – w tle codzienności narastało wrzenie polityczne, które musiało w końcu znaleźć swoje ujście, co nastąpiło 1 września 1939 r. Ale jak to zwykle bywa, zanim to nastąpiło, wszystko toczyło się zwyczajnie – może prawie zwyczajnie, bo przecież nadchodziła burza...

Okładka tygodnika „Ilustracja Polska”, nr 34, 20 sierpnia 1939 r.
zbiory Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego

Warszawa. Basen przy ulicy Łazienkowskiej, lipiec 1939 r.
zbiory Narodowego Archiwum Cyfrowego

„Ilustracja Polska”, nr 34, 20 sierpnia 1939 r.
zbiory Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego

Poświęcenie rowerów dla wojska, ufundowanych przez robotników fabryki M. Cieurzyńskiego, lipiec 1939 r.
zbiory Narodowego Archiwum Cyfrowego

Niemieckie czołgi, samochody i motocykle przed atakiem na Polskę, ostatnie dni sierpnia 1939 r.
zbiory Narodowego Archiwum Cyfrowego

cisza
przed

BURZA

...ostatnie lato II RP

Wystawa przygotowana przez Biuro Edukacji Publicznej IPN Oddział w Rzeszowie, opowiada o dwóch ostatnich miesiącach poprzedzających wybuch II wojny światowej w kontekście społecznym. Stąd nie znajdziecie tutaj struktur oddziałów wojskowych, a opisy gry dyplomatycznej w ostatnich tygodniach przed wybuchem II wojny światowej zostały ograniczone do wzmianek w kalendarium. Znalazły się na niej głównie materiały prasowe – w tym zdjęcia wykonywane przez fotoreporterów Agencji Ilustrowanego Kuriera Codziennego, artykuły i opinie ówczesnych publicystów, które naszym zdaniem najlepiej oddają nastrój tamtych chwil. Jak zapewne Państwo zauważą, część materiałów ukazała się po 1 września 1939 r. Było to podyktowane cyklem wydawniczym tygodników. Stąd zdarzały się sytuacje, w których czytelnicy mogli przeczytać o przygotowaniach do wojny w czasie, gdy ona już trwała.

Materiały przedstawione na wystawie pochodzą ze zbiorów:

Archiwum Państwowego w Przemyślu
Archiwum Państwowego w Rzeszowie
Biblioteki Cyfrowej Uniwersytetu Łódzkiego
Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy
Biblioteki Sejmowej
Biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego
Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
Illustrated London News Ltd/Mary Evans
Książnicy Pomorskiej
Narodowego Archiwum Cyfrowego

Scenariusz wystawy:

Jakub Izdebski
dr Marcin Krzanicki

Koncepcja plastyczna i skład:

dr Marcin Krzanicki

Recenzja merytoryczna:

Tomasz Sudoł

Recenzja koncepcji plastycznej:

Sylwia Szafrąńska

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Oddział w Rzeszowie